

Statut udruženja

U skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama (Sl. List CG 39/11), **statutom se obavezno uređuju** sljedeća pitanja:

1. **Naziv udruženja** – u pogledu naziva treba imati u vidu odredbu člana 13 Zakona, po kojoj se naziv novoosnovanog udruženja mora razlikovati po nazivu od drugih udruženja koja su upisana u odgovarajući registar. Ukoliko su dvije ili više NVO sa istim nazivom podnijele prijavu za upis u registar, upisaće se ona organizacija koja je prva podnijela urednu i potpunu prijavu. **Naziv udruženja mora se upisati na crnogorskom jeziku. Međutim, naziv udruženja na crnogorskom jeziku može da sadrži strane riječi ako te riječi čine ime strane ili međunarodne organizacije čija je članica, ili riječi koje se uobičajeno koriste u crnogorskom jeziku ili za njih nema odgovarajućih riječi u crnogorskom jeziku ili se radi o latinskim izrazima. Zakonom je regulisana i mogućnost da se naziv udruženja može upisati i na jeziku u službenoj upotrebi kao i na jednom ili više stranih jezika. Naziv udruženja može da sadrži ime fizičkog lica ako je to lice dalo pristanak, odnosno ako su za umrlo lice pristanak dali njegovi nasljednici. Nevladino udruženje može imati i skraćeni naziv koji se određuje statutom.**
2. **Sjedište udruženja-** upisati naziv opštine u kojoj je sjedište udruženja
3. **Ciljevi**– ovim odredbama bi trebalo jasno i koncizno utvrditi osnovne ciljeve i djelatnosti radi kojih se udruženje osniva, vodeći računa i o tome da ciljevi i djelovanje udruženja ne mogu biti usmjereni na nasilno rušenje ustavnog poretka i narušavanje teritorijalne cjelokupnosti Crne Gore, kršenje zajemčenih ljudskih ili manjinskih prava ili izazivanje i nacionalne, rasne, vjerske i druge mržnje i netrpeljivosti. ;
4. **Djelatnosti-** ovim odredbama bi trebalo definisati konkretne djelatnosti koje će obavljati udruženje, u cilju postizanja svojih ciljeva
5. **Unutrašnja organizacija, organi, njihova ovlašćenja, sastav, način izbora i opoziva, rada i sazivanja sjednica organa upravljanja, kvorum i način odlučivanja, trajanje mandata članova organa upravljanja** Zakon propisuje da su organi upravljanja udruženja Skupština i lice ovlašćeno za zastupanje (direktor, predsjednik, generalni sekretar i sl). Zakon ostavlja mogućnost da se za organ koji ima funkciju skupštine utvrdi drugačiji naziv. Zakon o NVO u članu 23 predviđa mogućnost da se statutom može odrediti način predstavljanja članova u skupštini udruženja preko opunomoćenih predstavnika. Ova mogućnost može biti posebno interesantna i važna za udruženja koja imaju veliki broj članova i koja su teritorijalno razučena a u odnosu na činjenicu da isti član Zakona predviđa da se redovna sjednica skupštine održava **najmanje jednom godišnje**. Ukoliko nevladino udruženje želi da riješi na zadovoljavajući normativan način ovo pitanje, onda predlažemo da se u statutu dopiše posebno poglavlje „NAČIN PREDSTAVLJANJA ČLANOVA U SKUPŠTINI UDRUŽENJA PREKO OPUNOMOĆENIH PREDSTAVNIKA” koje se može naći odmah iza poglavlja „KVORUM ZA RAD I ODLUČIVANJE” (tj. člana 17 iz Modela Statuta udruženja kojeg je uradio CRNVO).

Ovim poglavljem može se definisati što punomoćje treba da sadrži, kako se ono pribavlja, da li se punomoćje obezbjeđuje po teritorijalnom principu ili u odnosu na određeni broj članova skupštine ili neki drugi način itd. Takođe, Zakon ostavlja

mogućnost da se statutom predvide i drugi organi. Iako u Zakonu nijesu navedeni, drugi organi mogu biti, Izvršni odbor, Upravni odbor, Nadzorni odbor i sl. S obzirom da su odredbe o organima udruženja od bitnog značaja za njegovo funkcionisanje, statutom treba vrlo pažljivo, precizno i jasno regulisati ta pitanja (koji su organi udruženja, koja su ovlašćenja, vrstu akata koje organi donose, obaveze i odgovornosti svakog od tih organa, sastav, izbor i razrešenje, trajanje mandata, kao i način odlučivanja kolektivnih organa – kvorum potreban za punovažno odlučivanje i većina potrebna za donošenje odluka; u slučaju da skupštinu čine predstavnici članova, treba regulisati i način izbora i trajanje mandata tih predstavnika).

6. **Zastupanje udruženja** – Za zastupnika udruženja može biti određeno samo poslovno sposobno fizičko lice koje ima prebivalište ili boravište na teritoriji Crne Gore. U praksi se najčešće ovlašćenje za zastupanje navodi kao jedna od obaveza nekog individualnog (inokosnog) organa – predsjednika, izvršnog direktora, generalnog sekretara i sl. Udruženje se odlučuje za jedan naziv funkcije. U obrascu Statuta dat je primjer Izvršnog direktora, ali, kao što to i sam Zakon propisuje, udruženje može imenovati predsjednika, generalnog sekretara i sl. za lice ovlašćeno za zastupanje, ali može imenovati i više lica. Važno je da se u statutu jednom utvrđen naziv za ovu funkciju koristi terminološki jednako u kompletnom dokumentu.
7. **Postupak za izmjene i dopune statuta i način donošenja drugih opštih akata udruženja, ako ih donosi** – postupak izmjena i dopuna statuta treba jasno i precizno regulisati, da ne bi bilo sporova oko regularnosti pojedinih izmjena. Zakonom je regulisano da o izmjenama i dopunama statuta odlučuje skupština udruženja, ali statutom treba regulisati i to ko može da inicira izmjene i dopune i da li je za odlučivanje potreban poseban kvorum i/ili posebna većina glasova, i sl.
8. **Ostvarivanje javnosti rada** – odredbama o načinu ostvarivanja javnosti rada udruženja se obično predviđa obavješćavanje javnosti o radu NVO putem saopštenja za javnost, internet stranice udruženja, objavljivanjem godišnjeg finansijskog izvještaja, te na drugi pogodan način
9. **Način finansiranja, uključujući i odredbe o privrednoj ili drugoj delatnosti kojom se stiče dobit, ako je udruženje obavlja** – Prilikom pripreme statuta udruženja posebno treba imati u vidu odredbe čl. 28. i 29. Zakona, tj. da udruženje može sticati imovinu od članarine, dobrovoljnih priloga, donacija i poklona (u novcu ili naturi), zaostavštine, kamata na uloge, zakupnine, dividendi i na drugi zakonom dozvoljeni način. Osim toga, udruženje može obavljati privrednu djelatnost kojom se stiče prihod u skladu sa zakonom kojim se uređuje klasifikacija djelatnosti, pod uslovima predviđenim tim zakonom (da je djelatnost u vezi sa njegovim statutarnim ciljevima, da je predviđena statutom i da je manjeg obima, odnosno da se djelatnost obavlja u obimu potrebnom za ostvarivanje ciljeva udruženja). U statutu treba jasno navesti kojim će se privrednim djelatnostima udruženje baviti. Privredna djelatnost kojom se stiče dobit može se obavljati tek nakon upisa djelatnosti u Registar privrednog suda. Kada je u pitanju način korišćenja prihoda ostvarene obavljanjem privredne djelatnosti, Zakon predviđa jasna pravila i ograničenja i ista se mogu preuzeti ili se u statutu može navesti da će se na ta pitanja neposredno primjenjivati odgovarajuće odredbe Zakona o nevladinim organizacijama. Odredbe o obavljanju privredne djelatnosti kojom se stiče prihod treba predvidjeti statutom samo ako udruženje obavlja ili ima namjeru da obavlja takvu djelatnost. Ukoliko statut ne sadrži takve odredbe, a udruženje se kasnije odluči da dio

sredstava pribavlja i na taj način, mogu se izvršiti odgovarajuće izmjene statuta (i izvršiti upis djelatnosti u Registar Privrednog suda).

10. **Raspologanje imovinom udruženja uključujući i slučaj prestanka rada** – ovim odredbama treba regulisati raspolaganje imovinom udruženja, u odnosu na odredbe čl. 30 Zakona, kojim je predviđeno da se imovina može koristiti samo za ostvarivanje ciljeva radi kojih je NVO osnovana, kao i za naknadu opravdanih troškova nastalih ostvarivanjem ciljeva NVO, isplatu zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih po osnovu rada, davanje prigodnih nagrada, kao i drugih naknada u skladu sa statutom i projektnim aktivnostima. Članom 40. Zakona predviđeno je da se u slučaju prestanka rada udruženja kao primalac njegove imovine u skladu sa statutom može odrediti samo druga nevladina organizacija ili javna ustanova sa sjedištem u Crnoj Gori koja obavlja djelatnosti u oblastima do javnog interesa čl.32 st.2. Zakon dopušta i mogućnost da se statutom ne odredi primalac imovine, s obzirom da je članom 40 predviđeno da će u tom slučaju imovina udruženja pripasti lokalnoj samoupravi na čijoj je teritoriji bilo sjedište organizacije, te da se može može koristiti za ostvarivanje ciljeva radi kojih je organizacija bila osnovana.
11. **Oblik i sadržina pečata** – ovim odredbama treba regulisati kako izgleda pečat nevladine organizacije, vodeći računa o tome da se naziv (i eventualni skraćeni naziv) mogu upotrebljavati samo u obliku u kome su upisani u registar. Pečati udruženja obično sadrže naziv i sjedište udruženja i, eventualno, znak, logotip ili neki drugi simbol – ako su isti utvrđeni statutom. U svakom slučaju, pečat nevladine organizacije se mora izraditi u skladu sa odredbom statuta kojom se utvrđuju njegov izgled i sadržina.
12. **Prestanak rada udruženja** – članom 38. Zakona predviđeni su uslovi za prestanak rada i brisanje NVO iz registra. Kao i za odlučivanje o izmenama statuta, i za odlučivanje o ovom pitanju se može predvidjeti ko je ovlašćen za podnošenje prijedloga, da li je za odlučivanje potreban poseban kvorum i/ili posebna većina glasova i sl.
13. **Uslovi za sticanje i gubitak članstva, prava i obaveze članova, kao i način vođenja evidencije članova** – ovim odredbama treba regulisati kako se postaje članom udruženja, koja su prava i obaveze članova, kako prestaje članstvo, kome je povjereno vođenje evidencije članova, a posebno koji su razlozi za gubitak članstva, koji organ odlučuje o tome i kakav je postupak za isključenje (na primjer, da li član ima pravo na prigovor ili žalbu, i sl.).
14. Odredbom o statutu nevladinih organizacija predviđeno je da se statutom mogu urediti i **druga pitanja od značaja za djelovanje i rad nevladine organizacije**- koja su to pitanja zavisi od samog udruženja, njegovih ciljeva i planiranog načina ostvarivanja tih ciljeva.